herpy

SKILDPADDER

Eastern Snake-necked Turtle

Chelodina longicollis

Chelodina longicollis er en mellemstor, kødædende ferskvandsskildpadde fra det sydøstlige Australien. Halsen er så lang, at den når omkring 60 % af skjoldets længde, og dyret fanger sit bytte med et lynhurtigt udfald fra bunden. Hunnerne bliver op til 28 cm. Arten kræver et stort, dybt og rent vandkar med en solplads, og den er et dyr at se på, ikke at tage op.

Familie: Chelidae Tidligere navn: *Chelodina novaehollandiae*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**18-28 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**450-820 g**
Levetid	**30-50 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Semi-akvatisk**
Biotop	**Vådområde og tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**150 × 75 × 65 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Hotspot	**30-34 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**50-80 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 35-40 cm
Vandtemperatur	**22-25 °C**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**84-144 mdr.**
Kuldstørrelse	**6-24 æg**
Kuld pr. år	**1-3**
Inkubation	**110-185 dage** ved 26-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke vurderet (NE)**

Arten står ikke på CITES-listerne, i EU-bilag A-D eller på EU's liste over invasive arter af unionsbetydning, og ikke på de danske lister over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015 og nr. 686 af 31.5.2023). Spørg Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) om reglerne for erhvervelse og dokumentation.

Om arten

Chelodina longicollis er en sidehalset skildpadde (Pleurodira). Den trækker ikke hovedet lige tilbage, men bøjer halsen sidelæns ind under skjoldets kant. Rygskjoldet (carapax) er bredt og fladt med en fure langs midten, der bliver dybere med alderen, og farven går fra sort til lysebrun, og bugskjoldet er cremefarvet til gult med sorte sømme. Halsen er lang og smal, grå til sort ovenpå og cremefarvet nedenunder, besat med små spidse knopper. Hovedet er smalt og spidst. Unge dyr er sorte til mørkegrå med en orange stribe langs hver side af hals og kæbe og orange pletter på bugskjoldet.

Alle mål i teksten er skjoldlængden. Hunnerne er større og dybere i kroppen end hannerne og har en kortere, tykkere hale. Hannerne har længere hale og et let indadbøjet bugskjold. Forskellene er små, så kønnet er svært at se hos unge dyr. Hunner bliver op til 28 cm og hanner op til 25 cm; i næringsfattige områder bliver dyrene mindre, hunner omkring 22 cm og hanner

omkring 19 cm. Voksne vejer 450-820 g.

Arten har duftkirtler og afgiver en gul, ildelugtende væske, når den føler sig truet. Hos unge dyr sker det ved den mindste berøring, og hos voksne aftager det, når dyret vænner sig til sin holder. Dyret kan også snappe i forsvar. Det er et dyr til at iagttage og ikke til at håndtere.

Skildpadden krydser sig frit med *Chelodina canni* og *Chelodina rugosa*, hvor udbredelsesområderne mødes. I handlen forveksles den let med den langt større *Chelodina expansa*, som bliver omkring 40 cm og kræver et meget større kar.

Udbredelse og levested

Chelodina longicollis lever i det sydøstlige Australien: fra Port Lincoln på Eyre-halvøen i South Australia gennem Victoria og New South Wales og langs kystfloderne i Queensland mod nord til Fitzroy-flodens opland. Arten findes i hele Murray-Darling-bassinet, og vest for Great Dividing Range når den mod nord til Burdekin-floden. Bestandene på øer i Bass Strait nord for Tasmanien er indført, og der findes indførte dyr i Tasmanien og omkring Perth og Albany i det sydvestlige Australien.

Arten er almindelig i hele sit udbredelsesområde. De største trusler er ræve, der æder æggene, vejtrafik, tørke og ændringer af vådområder.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Chelodina longicollis findes i mange slags ferskvand: sumpe, søer, flodlaguner, gårddamme og langsomt flydende, tilgroede vandløb, men også i hurtigere vand og i brakvand. Den er talrigest i lavvandede, midlertidige vådområder uden fisk og andre skildpadder. Dyret tilbringer det meste af tiden på bunden og soler sig kun lidt.

Arten vandrer over land, op til flere kilometer, mellem vandhuller, især når det regner. Tørrer vandhullet ud, graver dyret sig ned i løvlaget under træer eller søger mod permanent vand og kan ligge i hvile (æstivation), til regnen vender tilbage. Klimaet er tempereret. Arten er aktiv og æder ved lavere temperaturer end andre australske skildpadder og lever derfor længere mod syd og højere oppe end dem. På højlandet i New South Wales kan den overvintre under is.

Føden er alt, hvad der kan fanges i vandet: insektlarver, orme, haletudser, frøer, små fisk, krebsdyr, bløddyr og plankton samt ådsler. Byttet fanges fra bagholdet: halsen kastes frem, munden åbnes, og byttet suges ind.

Læs mere: Opdræt af haletudser

Pasning

TERRARIET

Hold *Chelodina longicollis* i et akvarium eller et kar, ikke i et almindeligt terrarie. Arten er en bundlevende svømmer og har brug for dybde mere end solplads. Karret skal være mindst fem gange så langt som skjoldet og halvt så bredt, som det er langt, og landdelen regnes med i bundarealet. Boksens mål, 150 × 75 × 65 cm, er mindstemålet til én voksen hun og giver et vandparti på 110 × 75 cm med omkring 330 liter ved 40 cm vand og plads til en solplads. En han på 18-20 cm klarer sig med 100 × 50 cm.

Vandet skal være mindst dobbelt så dybt, som skjoldet er bredt: 35-40 cm til en voksen hun og omkring 30 cm til en han. Unger holdes i vand af omkring skjoldets længde i dybden med let adgang til overfladen. Et langt, lavt kar passer bedre end et højt og smalt.

Solpladsen skal være så stor, at dyret kan komme helt op af vandet og tørre helt, fx en flydende dok eller en skrå bred, og sidde under en varmelampe og en UVB-lampe. Bunden kan være bar, hvilket er lettest at holde rent. Ønskes underlag, så brug store, glatte flodsten; grus, småsten og sand samler affald. Giv skjul i form af rødder, store sten og planter, da arten vil have dækning. Skjul og planter må ikke have kanter eller huller, hvor dyret kan sidde fast.

Kraftig filtrering er nødvendig, for arten æder uden at spare på rodet. Brug et udvendigt tøndefilter beregnet til mindst dobbelt så meget vand, som karret rummer. Karret skal være flugtsikkert, for arten klatrer og vandrer.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Vandet skal være 22-25 °C. Temperaturen holdes med en termostatstyret vandvarmer, og der måles både i vandet og over det. Ved under 20 °C bliver dyret sløvt og holder op med at æde, og for koldt vand eller pludselige skift giver luftvejsinfektioner.

Solpladsen skal være 30-34 °C. Luften i rummet skal være 22-26 °C om dagen og må falde til 18-22 °C om natten. Unger trives i den varmere ende af vandets område. Lamperne slukkes om natten.

En kontrolleret vinterhvile er ikke nødvendig. Dyr holdt indendørs er sundest, når temperaturen er den samme hele året. Opholder dyret sig længe i et mørkt hjørne uden for vandet, er der noget galt med vandet eller temperaturen.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Skildpaddens fugtighed er vandet, så luftens fugtighed er ikke afgørende; 50-80 % i rummet er tilstrækkeligt. Det vigtige er rent vand. Skift omkring en fjerdedel til en tredjedel af vandet hver uge, og fjern foderrester efter måltidet. Fodring i et separat kar holder hovedkarret renere. Brug en vandbehandling mod klor, når nyt vand fyldes på.

VAND OG VANDKVALITET

Vandet er dyrets opholdssted. Det skal være 35-40 cm dybt for voksne dyr (mindst dobbelt så dybt, som skjoldet er bredt), iltrigt, rent og 22-25 °C varmt. Filtret skal rense både mekanisk og biologisk, og det rengøres i karvand, ikke i hanevand, så bakterierne bevares. Undergrundsfiltre og små indvendige filtre er ikke nok til et voksent dyr. Alt elektrisk udstyr ved vandet skal sidde bag en fejlstrømsafbryder (HPFI-relæ).

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og afhængig af UV-lys til knoglerne. Den bruger mindre tid på solpladsen end *Trachemys scripta*, men UVB er stadig nødvendigt. Ferguson-zone 2 er et skøn ud fra den adfærd; zonen er ikke dokumenteret for arten. Brug et UVB-rør beregnet til krybdyr over solpladsen og et hvidt varmelys ved siden af, og skift røret efter producentens anvisning, mindst en gang om året. Glas og plast stopper UVB, så intet må stå mellem lampen og dyret.

Lyset skal være tændt mindst 12 timer i døgnet. Om sommeren kan dyret få ufiltreret sol udendørs i lavt vand, men aldrig uden opsyn, for det kan blive overophedet.

FODER

Chelodina longicollis er kødæder. Føden skal være animalsk og varieret: regnorme, blodorme og sortorme, fårekyllinger og andre insekter, små fisk som guppyer, rejer, krill, muslinger og snegle. Større dyr kan få en optøet babymus som lejlighedsvis godbid, højst en gang om måneden. Saltvandsfoder skylles og lægges i blød i mindst en time.

Pellets til kødædende vandskildpadder kan prøves, men mange dyr tager dem ikke, så ernæringen skal ikke bygge på dem. Foderet er kalkfattigt, så strø kalk på det to gange om ugen, og giv et multivitamin med A-vitamin hver uge. A-vitaminmangel giver hævede øjne og appetitløshed.

Unger fodres hver dag, og halvvoksne dyr hver anden dag. Voksne fodres to gange om ugen. Et måltid er omtrent på størrelse med dyrets hoved; foderrester fjernes efter et par timer. Arten æder i vandet.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Chelodina longicollis er et dyr til iagttagelse. Den er ikke socialt anlagt og lever alene i naturen, og i et kar opstår der ofte kamp mellem to dyr, fordi det dominerende vokser hurtigere. Hold derfor ét dyr.

Ved forstyrrelse trækker dyret sig ind og afgiver musk. Hold fingre væk fra vandet, når dyret får foder, for halsen skyder frem på brøkdele af et sekund. Skal dyret løftes, tag fat med begge hænder om skjoldet bagfra, og hold fingrene væk fra hovedet. Vask hænder før og efter. Børn under fem år bør ikke håndtere dyret.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne bliver kønsmodne efter 7-8 år og hunnerne efter 10-12 år. Hannerne er mindre, når de bliver kønsmodne: 14-19 cm mod hunnernes 17-21 cm, afhængigt af bestanden. Kønnet ses på halen, der er længere hos hannen, og på hannens let indbøjede bugskjold.

PARRING

Parringen sker i vandet i det australske forår, oftest i september. Hannen nikker med hovedet, svømmer hurtigt efter hunnen og lægger sig bagpå hende med bugskjoldet mod hendes rygskjold. Hunnen kan vriste sig fri, men hannen giver sjældent op. Giv hunnen plads og skjul, og adskil dyrene, hvis hannen er for vedholdende.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 6-24 hårdskallede, aflange æg, i gennemsnit omkring 14. Æggene er omkring 30 mm lange og 20 mm brede og vejer 6-7 g. Æglægningen sker i oktober-januar (det australske forår og forsommer), og op til tre kuld om året er mulige; antallet afhænger af, hvor meget føde hunnen har haft. Hunnen går gerne flere hundrede meter fra vandet for at finde et højtliggende sted, blødgør jorden med væske fra kloakken og graver med bagbenene. Giv hunnen en kasse med fugtig sand- eller lerblandet jord på landdelen.

INKUBATION

Rugetiden er 110-185 dage, sædvanligvis 120-150. Kønnet afhænger ikke af temperaturen. Fosteret kan gå i hvile undervejs, og derfor varierer rugetiden meget. Rugetemperaturen er ikke dokumenteret for arten; 26-30 °C er et skøn, og æg udvikler sig hurtigere i den varme ende. Brug et fugtigt, men ikke vådt underlag og vend ikke æggene. Ungerne er omkring 3 cm og vejer 4-5 g.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er selvstændige fra klækningen; forældrene passer hverken æg eller unger. Unge dyr holdes i lavt vand, i skjoldlængdens dybde, ved den varmere ende af temperaturområdet, med en solplads, UVB og skjul. Foderet er blodorme, sortorme, små stykker regnorm og små fisk, hver dag. De fleste unger tager ikke pellets. Hold unger enkeltvis eller med god plads, så de ikke bider hinanden.

Sundhed og typiske fejl

Arten er hårdfør, når vandet og temperaturen er rigtige. De fleste sygdomme skyldes pasningen.

- Luftvejsinfektion: hvæsende vejrtrækning, bobler fra næsen og skæv flydestilling. Skyldes næsten altid for koldt vand eller en for kold solplads. Kræver dyrlæge.
- Skjoldråd: hvide eller grå pletter, der ikke kan skrubbes af, ved urent vand.
- A-vitaminmangel: hævede øjne og appetitløshed ved ensformig foder uden tilskud.
- Mangel på UVB og kalk giver bløde og misdannede skjolde og knogler.
- Appetitløshed ved vand under 20 °C er ikke en sygdom, men et tegn på, at varmen skal justeres.

Alle krybdyr kan være symptomfrie bærere af *Salmonella*. Vask hænder efter kontakt med dyr, vand og udstyr. Søg en dyrlæge med krybdyrerfaring, hvis dyret ikke spiser, har hævede øjne, åben mund eller flyder skævt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.